

**ACADEMIA DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI
SECȚIA ȘTIINȚE EXACTE ȘI INGINEREȘTI**

bd. Ștefan cel Mare , 1
MD-2028 Chișinău, Republica Moldova
Tel. (373-22) 21-24-68
Fax. (373-22) 21-24-68
E-mail: ssit@asm.md

**ACADEMY OF SCIENCES
OF MOLDOVA**

**DIVISION OF EXACT AND
ENGINEERING SCIENCES**

Stefan cel Mare Ave., 1
MD-2001 Chisinau, Republic of Moldova
Tel. (373-22) 21-24-68
Fax. (373-22) 21-24-68
E-mail: ssit@asm.md

AVIZUL BIROULUI SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIETȚII A AȘM

asupra raportului pe proiectul din cadrul Programului de Stat 20.80009.5107.15

Studii integrale privind utilizarea resurselor genetice la porumb pentru crearea și implementarea hibrizilor competitivi și elaborarea elementelor tehnologice noi în contextul schimbărilor climaterice

Prioritatea II. Agricultură durabilă, securitate alimentară și siguranța alimentelor

Conducător de proiect: **Dr. Boroza Pantelimon**

Perfectat în baza audierii raportului anual a *implementării proiectelor din domeniile cercetării și inovării* la Ședința comună a AȘM și Consiliul științific al Institutului de Fitotehnie "Porumbeni" din 09.12.2021

S-a discutat: Raportul pe proiectul de cercetare din cadrul Programului de Stat (2020-2023), etapa anului 2021 20.80009.5107.15 Studii integrale privind utilizarea resurselor genetice la porumb pentru crearea și implementarea hibrizilor competitivi și elaborarea elementelor tehnologice noi în contextul schimbărilor climaterice, director proiect dr. BOROZAN Pantelimon, Institutul de Fitotehnie "Porumbeni"

S-a decis prin vot unanim:

Luând în considerare dezbaterile din cadrul audierii publice și avizele experților, se aprobă următorul aviz consultativ asupra proiectului:

Proiectul este „**Aprobat**”, cu calificativul general „**Excelent**” (46,2).

Calificative pe criterii:

1. *Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare cu cele obținute pe durata executării/implementării proiectului – “Excelent”.*

Cercetările planificate în cadrul proiectului pentru anul 2021 au fost realizate pe etape în volumul planificat cu rezultate ce confirmă atingerea scopului și obiectivelor scontate. Au fost evaluate circa 8000 mostre de porumb de diferită proveniență și generații de consangvinizare, evidențiate circa 2500 familii cu caractere agronomice valoroase care vor fi incluse în procesul de ameliorare.

2. *Diseminarea rezultatelor obținute – “Foarte bine”:*

- în alte reviste internaționale sau naționale - 4,
- lucrările conferințelor internaționale - 4;
- în culegeri conferințe naționale, teze la conferințe – 30.
- editate culegeri de articole – 1
- Manifestări științifice naționale/internaționale - 6

Rezultatele obținute au fost diseminate prin implementarea acestora în circuitul științific național și internațional sub formă de articole, teze în culegeri științifice naționale, de peste hotare (38 în total) și 4 brevete de soi de plantă (hibridi); comunicări, postere la conferințe și saloane de inventică; promovarea rezultatelor în mass-media (TVR - România). În cadrul institutului a fost organizată conferința științifico-practică cu participare internațională și editată o culegere de articole. Au fost obținute 4 brevete pentru soiuri de plante.

Obiecții:

Este de dorit ca rezultatele să publice și în reviste recenzate.

3. Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute, materializarea rezultatelor și perspective de implementare – “Excelent”.

- brevete de invenții și alte obiecte de proprietate intelectuală - 4;
- materiale la saloanele de inventică (medalii, diplome, prezentări, etc) – 3.
- participări la emisiuni TV/radio – 1
- teze de doctorat habilitat susținută și confirmată în anul 2021 - 1

Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute rezidă în implementarea în agricultură a noilor hibridi performanți de porumb și producerea de semințe hibride. Producătorilor autohtoni se oferă oportunități de implementare a contractelor, în baza cărora se vor deschide noi locuri de muncă, iar agenților economici - un profit rezonabil pentru dezvoltarea ramurii respective. Ca rezultat al cercetărilor au fost: 1) majorat sortimentul hibridilor de porumb cu productivitate înaltă; 2) menținute suprafețele de porumb autohton, micșorat importul de semințe; 3) obținute semințe hibride pe bază de androsterilitate; 4) multiplicare semințe hibride pentru implementare în producere în Republica Moldova, România, Belarus, Federația Rusă.

4. Participarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat – “Foarte bine”.

Tinerii specialiști care participă în implementarea proiectului constituie 12%. Se preconizează susținerea unei teze de doctor în științe agricole la 25.11. 2021 (Gribincea V.).

Obiecții:

Este necesar de a mări cota tinerilor în actualul proiect.

5. Colaborarea națională/internațională în cadrul proiectului – “Excelent”.

Cercetătorii din prezentul proiect au colaborat fructuos la nivel național cu Universitatea Agrară de Stat din Moldova, Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor, Institutul de Cercetări științifice în domeniul agricol din Tiraspol, iar la nivel internațional - cu Stațiunea de Cercetare - Dezvoltare Agricolă Turda, România; Institutul Național de Cercetare - Dezvoltarea Agricolă Fundulea, România; Centrul Științifico-Practic în agricultură al Academiei de Științe din Belarus, etc., cu care există contracte de colaborare.

Concluzii, recomandări

Recomandare:

- publicarea rezultatelor obținute în reviste recenzate
- mărirea cotei tinerilor specialiști.

Concluzii:

Proiectul în cauză este implementat cu respectarea tuturor rigorilor științifico- practice. Rezultatele obținute sunt de o mare importanță socio-economică pentru Republica Moldova, fiind valorificate prin obținerea unui material genetic valoros care servește drept suport pentru colaborare cu alte țări.

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Boris Găină

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela Romanciuc